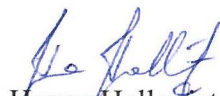

Ärendenummer: 24/001878

Återrapportering enligt regleringsbrev till Sida för budgetår 2025 angående handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet

I enlighet med regeringens beslut i regleringsbrev för budgetår 2025, den 19 december 2024, redovisar Sida härmed myndighetens bidrag till att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen på området (UD2023/04798). Myndighetens arbete redovisas utifrån de fyra övergripande målen i handlingsplanen.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektör Hanna Hellquist på föredragning av metod- och ämnesföreträdare Anna Wigestam i närvaro av enhetschef Christina Hartler.

Hanna Hellquist

Anna Wigestam

Sidas bidrag till Sveriges nationella handlingsplan för genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet, år 2024

1. Sammanfattning

- Sida har under 2024 bidragit till att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen på området (UD2023/04798). Cirka 6 procent av myndighetens totala bistånd under 2024 gick till arbete som berör de olika målen i handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet. Det är en minskning jämfört med 2023 då motsvarande siffra var cirka 7 procent.
- Stödet till kvinnor, fred och säkerhet inom ramen för sektorn *Civilt fredsbyggande, konfliktförebyggande och konfliktlösning* har gått ned från 41 procent (2023) till 34 procent 2024. Detta återspeglar delvis den generella nedgången i stödet till fred och säkerhet som har minskat till 3,5 procent av Sidas totala verksamhet under 2024, från 4,3 procent under 2023. Dock påverkas siffrorna också av att vissa större insatser som pågår inte har fått någon utbetalning under året.
- Störst andel av Sidas utbetalningar inom området per land har under 2024 avsett insatser i Etiopien. Näst störst är Colombia och efterföljande länder, i fallande ordning, är Demokratiska Republiken Kongo (DR Kongo) och Sudan, följt av Bangladesh, Ukraina och Afghanistan.
- Resultatexemplen visar att Sidas verksamhet stödjer den svenska handlingsplanens samtliga mål och att kvinnor, fred och säkerhet genomsyrar många delar av verksamheten.
- En halvtidsöversyn av Sidas strategiska stöd till UN Women visar att stödet gett resultat på en rad områden, både globalt, regionalt och i lokala kontexter. Översynen pekar också på vikten av en bred ansats i arbetet med kvinnor, fred och säkerhet, samt att dra nytta av synergieffekter mellan agendan för kvinnors politiska deltagande, agendan för kvinnor, fred och säkerhet och det humanitära arbetet.
- I Ukraina har UN Women genom finansiering från Sida bidragit till att utveckla det lagförslag om stöd till överlevare av konfliktrelaterat sexuellt våld som i november 2024 röstades igenom av det ukrainska parlamentet.

Lagen antas bidra till det förebyggande arbetet mot könsrelaterat våld och särskilt ansvarsutkrävande för konfliktrelaterat sexuellt våld.

- En central utvärdering av Sidas arbete med konfliktkänslighet inleddes under 2024. Utvärderingen syftar till att öka kunskapen och främja lärandet kring hur Sidas verksamhet bidragit till negativa eller positiva effekter på freds- och konfliktynamiker i de olika kontexter där Sida verkar. En konfliktkänslig ansats är viktig för att tillvarata potentialen i andra tematiska områden att bidra till fred och säkerhet, inklusive kvinnor, fred och säkerhetsagendan. Den slutliga rapporten planeras vara klar under våren 2025.

2. Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	1
2. Innehållsförteckning	3
3. Uppdraget	4
4. Avgränsningar, uttolkning av uppdraget	4
4.1 Den svenska handlingsplanen i Sidas verksamhet	6
5. Utfall av verksamhet inom ramen för handlingsplanen under 2024	7
5.1 Redovisning statistik 2024	7
5.2 Redovisning per mål – Resultatexempel	8
5.2.1 <i>Bidra till kvinnors och flickors lika deltagande i konfliktförebyggande insatser</i>	8
5.2.2 <i>Bidra till inkluderande och jämställda fredsprocesser och fredsbyggande</i>	10
5.2.3 <i>Stärkt skydd av kvinnor och flickor</i>	14
5.2.4 <i>Ledarskap och expertis</i>	17

3. Uppdraget

I regleringsbrev till Sida för budgetår 2025 har regeringen gett Sida i uppdrag att *”bidra till att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen på området (UD2023/04798). Myndighetens arbete ska redovisas utifrån de fyra övergripande målen i handlingsplanen. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) senast den 22 februari 2025.”*

4. Avgränsningar, uttolkning av uppdraget

Myndighetens operationalisering av handlingsplanen för hela implementeringsperioden 2024-2028, inklusive resultatexempel för 2023, lämnades in den 30 maj 2024 enligt överenskommelse med Utrikesdepartementet. I den rapporten finns utförlig information kring avgränsningar, uttolkning av uppdraget, metod, kontext, översikt av Sidas arbete, statistik för 2023, och flera fördjupade exempel i urval för 2023. Denna rapport bygger vidare på rapporteringen från i maj 2024, men redogör för statistik och lyfter narrativa resultatexempel som avser 2024. Statistiken för 2024 är hämtad 23 januari 2025.

Som beskrivits i operationaliseringen har Sidas insatshanteringssystem inte någon egen kodning för kvinnor, fred och säkerhet. En specifik statistisk metod utvecklades därför redan under den tidigare handlingsplanen (2016-2023). Baserat på lärdomar från denna, samt en önskan att utesluta manuella handgrepp och procentuella bedömningar på insatsnivå, tog Sida fram en ny metod för perioden 2023-2028.

Genom att kombinera ett urval av DAC-sektorkoder och policymarkörerna för konfliktförebyggande (Huvudsyfte eller Delsyfte) och jämställdhet (Huvudsyfte) har ett antal insatser filtrerats fram. Sektorkategorierna (se nedan) har valts utifrån bäring på någon av handlingsplanens mål och baserat på de vanligast förekommande koderna enligt utfall för den tidigare använda metoden. Utfallet på landnivå visar att kombinationen av koder och markörer till övervägande del ger utfall i postkonflikt- eller konfliktkontexter.

Sektorkategorier som finns med i det statistiska underlaget:

121 – Hälsa allmänt

122 – Grundläggande hälsa

130 – Befolkning och reproduktiv hälsa

151 – Offentlig förvaltning och civila samhället

152 – Konflikt, fred och Säkerhet

160 – Övrig social infrastruktur

430 – Flersektorstöd

720 – Akut hjälp

730 – Återuppbyggnad och återanpassning

740 – Katastrofförebyggande och katastrofberedskap

För att bättre täcka in handlingsplanens inkludering av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter har sektorkod 130 (Befolkning och reproduktiv hälsa) även inkluderat insatser som har jämställdhet som delsyfte. Detta har också varit motiverat för sektorkod 152 (Konflikt, fred och säkerhet) för att kunna få med alla de insatser inom fred och säkerhet som i någon mån syftar till att främja jämställdhet och kvinnors rättigheter i genomförandet och således bidrar till handlingsplanens mål. På detta sätt bedömer myndigheten sig nå ett så rättvisande utfall som möjligt.

Dock begränsas det statistiska underlaget av att det inte framgår *hur stor andel* av insatsernas verksamhet som syftar till de olika målen i handlingsplanen utan bara att *någon* del gör det. Därför kommer Sida inte att ange någon aggregerad summa i rapporteringen utan kommer att göra andra procentuella jämförelser i utfall över tid. Siffrorna påverkas också av om större insatser haft utbetalningar under året eller inte. De insatser som inte haft någon utbetalning under året syns inte i denna statistik, varför siffrorna är ungefärliga och ska ses över tid. Kvalitetssäkring av siffror görs löpande och vissa siffror bakåt i tiden har därför ändrats sedan redovisningen av statistik för 2023 gjordes i maj 2024.

Redovisningen begränsas också av att endast ett fåtal av Sidas avtalspartners hunnit inkomma med sin rapportering till Sida vid tidpunkten för färdigställandet, eftersom rapporteringsdatum enligt avtal ofta inträffar senare på året.

För att få fram några kvalitativa resultatexempel har Sida dock utifrån den statistik som tagits fram begärt in underlag från de strategigenomförare med störst utfall under året. Instruktionen som gick ut inom myndigheten efterfrågade resultat under 2024 inom ramen för handlingsplanens mål och utifrån de kriterier som slogs fast i Sidas operationalisering av handlingsplanen under 2024:

- exempel från ordinarie verksamhetsrapportering;
- geografiska kontexter där Sida och Sverige har starkt engagemang i linje med handlingsplanens tre första mål;
- insatser som har tematiskt fokus i linje med handlingsplanens tre första mål;
- insatser/portföljer med särskilt relevanta resultat det berörda året; och
- Sidas bidrag till ledarskap och expertis i Team Sweden i linje med handlingsplanens fjärde mål.

Förfrågan skickades till Enheten för samarbete med civila samhället, Enheten för migration och fred, Enheten för Ukraina, Enheten för Östeuropa, Enheten för social utveckling, Enheten för Västra Balkan och Turkiet, Landteam Afghanistan, Landteam Bangladesh, Landteam Colombia, Regionala teamet för MENA, Landteam Syrien, Enheten för Sudan, Enheten för Östra Afrika och Afrikas Horn, UM Etiopien, UM Regionalt Afrika och UM i D R Kongo.

Ett urval gjordes sedan utifrån kvaliteten på de föreslagna resultaten, om resultatet/kontexten nämnts i tidigare rapportering och utifrån målsättningen att rapportera under samtliga mål i handlingsplanen.

4.1 Den svenska handlingsplanen i Sidas verksamhet

Enligt den svenska handlingsplanen ska agendan för kvinnor, fred och säkerhet utgöra en integrerad del av Sidas verksamhet.¹ Denna integrering görs i praktiken på flera olika sätt. Framförallt styrs myndigheten av relaterade mål i Sveriges globala tematiska, regionala och bilaterala strategier för internationellt bistånd. Flertalet strategier har tydliga mål kring fred och säkerhet och vissa har också explicita referenser till agendan för kvinnor, fred och säkerhet, den svenska handlingsplanen eller kvinnors deltagande i fredsprocesser.

Exempel är strategin för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 som skriver att *Sveriges respektive Ukrainas nationella handlingsplan för genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet bör beaktas*.² Andra exempel är strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Etiopien 2022–2026 som har ett explicit mål om *Fredliga och inkluderande samhällen med inriktning på stärkta förutsättningar för förebyggande, hantering och lösning av konflikter på fredlig väg*. Strategin innehåller också skrivningar som att *kvinnors egenmakt, inflytande och aktiva deltagande inklusive inom fredsprocesser ska stödjas*. Agendan för kvinnor, fred och säkerhet är dock inte nämnd explicit i strategin.³ Strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Demokratiska republiken Kongo 2021–2025 är ytterligare ett exempel på hur styrningen ser ut. Strategin innehåller mål om *Fredliga och inkluderande samhällen med fokus på Inkluderande processer för att förebygga, hantera och lösa konflikter på fredlig väg, inklusive stärkt motståndskraft inför kriser*. Dessutom står att verksamheten bör stärka *Kvinnors och ungas deltagande i fredsbyggande processer*.⁴ Dessa strategier är några exempel på hur handlingsplanen integreras i verksamheten. Nämnda strategier är också några av dem som får störst utfall i det statistiska underlag för 2024 som Sida tagit fram. Av betydelse är dock inte bara målformuleringarna utan även det finansiella anslag som kommer med de olika strategierna.

Därtill har en stor del av Sveriges strategier för det internationella biståndet mål om jämställdhet generellt och jämställdhet ska enligt reformagendan beaktas i alla relevanta insatser. När dessa strategier implementeras i konfliktkontexter, och en konfliktkänslig ansats tillämpas, är chanserna större att de bidrar till att stärka agendan för kvinnor, fred och säkerhet.

Således och såsom beskrivits utförligt i Sidas operationalisering av den nationella handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet, bidrar en stor del av Sidas verksamhet i konfliktområden, direkt eller indirekt, till de övergripande målen i handlingsplanen. Handlingsplanens integrering återspeglas också i de externa målen i Sidas verksamhetsstrategi för åren 2024 till 2026, särskilt under mål 5 som understryker betydelsen av att främja kvinnors deltagande i fredsprocesser

¹ De fyra målen i handlingsplanen är: 1. Bidra till kvinnors och flickors lika deltagande i konfliktförebyggande insatser, 2. Bidra till inkluderande och jämställda fredsprocesser och fredsbyggande, 3. Stärkt skydd av kvinnor och flickor, 4. Ledarskap och expertis

² Strategi för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027

³ Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Etiopien 2022–2026

⁴ Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Demokratiska republiken Kongo 2021–2025

och att verka för frihet från och ansvarsutkrävande för sexuellt och könsrelaterat våld, inte minst i konflikter.

5. Utfall av verksamhet inom ramen för handlingsplanen under 2024

5.1 Redovisning statistik 2024

Sida beräknar att cirka 6 procent av myndighetens totala utbetalningar under 2024, fördelat på 146 insatser under 31 strategier, gick till verksamhet som bidrar till målen för handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet. Det är en minskning jämfört med 2023 då motsvarande siffra var cirka 7 procent, fördelat på 171 insatser under 37 strategier.

Störst andel (6 procent) av Sidas utbetalningar inom området per land har under 2024 gått till insatser i Etiopien. 97 procent av detta stöd har förmedlats genom den bilaterala strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Etiopien 2022–2026. Näst störst är Colombia, därefter Demokratiska Republiken Kongo (DR Kongo) och Sudan, följt av Bangladesh, Ukraina och Afghanistan.

Tabell 1. De största sektorerna kopplade till kvinnor, fred och säkerhet under 2024

Sektornamn	2024 (procent)	2023 (procent)
Civilt fredsbyggande, konfliktförebyggande och konfliktlösning	34	41
Kvinnorättsorganisationer, rörelser och regeringsinstitutioner	34	28
Reproduktiv hälsa	12	8
Avskaffa könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor	6	6
Demokratiskt deltagande och civilsamhälle	3	4
Reintegration och kontroll av handeldvapen och lätta vapen	3	1
Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer	2	0

Tabell 1 visar att Sidas utbetalningar på området under 2024 främst har gått till sektorerna *Civilt fredsbyggande, konfliktförebyggande och konfliktlösning* samt *Kvinnorättsorganisationer, rörelser och regeringsinstitutioner* (34 procent vardera). Stödet till *Kvinnorättsorganisationer, rörelser och regeringsinstitutioner* har gått upp under 2024, från 28 procent 2023, medan stödet till *Civilt fredsbyggande, konfliktförebyggande och konfliktlösning* gått ned från 41 procent 2023.

Nedgången beror delvis på att några samarbetspartner inte haft utbetalningar under året och delvis på den generella nedgången i stöd till insatser inom sektorkategorin *Konflikt, fred och säkerhet* som har gått ned till 3,5 procent av Sidas totala verksamhet under 2024 (från 4,3 procent under 2023).

Under 2024 har också en större andel av utbetalningarna gått till sektorerna *Reproduktiv hälsa* (12 procent 2024 jämfört med 8 procent 2023), *Avskaffa*

könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor (6 procent) och Demokratiskt deltagande och civilsamhälle (3 procent).

Största samarbetspartner under 2024

Under 2024 har 55 procent av Sidas stöd till kvinnor, fred och säkerhet kanaliserats via civila samhället medan 42 procent gått till multilaterala organisationer. Bland FN-organen är UN Women den största genomförande organisationen avseende kvinnor, fred och säkerhet och cirka 17 procent av det totala stödet inom kvinnor, fred och säkerhet gick till UN Womens verksamhet under året. De största insatserna med UN Women som implementerande organisation var Sidas strategiska partnerskap med UN Women, samt deras program i, i fallande storleksordning, Afghanistan, Bangladesh, Moldavien, Mali, Ukraina, Colombia, Sudan, och Albanien. Näst störst bland FN-organen är FN:s utvecklingsprogram (UNDP) (8 procent) där större stöd under året utgjordes av ett globalt stöd till UNDP:s globala fredsbyggande och konfliktförebyggande arbete, stöd till UNDP:s fredsbyggande verksamhet i Etiopien samt stöd till UNDP:s fredsbyggande arbete i Colombia. FN:s befolkningsfond (UNFPA) tillhör också de FN-organ som bidrar till kvinnor, fred och säkerhetsagendan. 3 procent av stödet går hit med större stöd till Sudan, Ukraina och Etiopien under året.

Kvinna till Kvinna är den civilsamhällesorganisation som mottagit störst andel utbetalningar (8 procent). Drygt hälften av detta stöd kanaliserades under 2024 genom strategin för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället (53 procent). Andra större aktörer inom området under 2024 var RFSU (4 procent), Individuell Människohjälp (3 procent), Svenska Missionsrådet (3 procent), Urgent Action Fund for Feminist Activism och Saferworld (2 procent vardera).

Sidas insatser för kvinnor, fred och säkerhet genomförs i huvudsak via bilaterala strategier (42 procent), följt av globala stöd (37 procent) som bidrar både till det normativa arbetet samt arbete i specifika landkontexter, medan regionala insatser utgör 21 procent.

Av alla Sidas insatser i länder som befinner sig i konflikt eller fragilitet, har 6 procent jämställdhet som huvudsyfte under 2024, vilket är en minskning från 8 procent året innan. 63 procent av det humanitära stödet hade under 2024 jämställdhet som delmål. Samtidigt visar statistiken att 54 procent av det humanitära stödet har konfliktförebyggande som del- eller huvudsyfte. Att en stor del av det humanitära stödet också arbetar med konfliktkänslighet och konfliktförebyggande bedömer Sida som positivt för implementeringen av agendan för kvinnor, fred och säkerhet.

5.2 Redovisning per mål – Resultatexempel

5.2.1 Bidra till kvinnors och flickors lika deltagande i konfliktförebyggande insatser

Övergripande målsättning enligt handlingsplanen: Sverige ska bidra till olika grupper av kvinnor och flickors lika deltagande i konfliktförebyggande insatser.

Områden som lyfts fram i handlingsplanen:

- Främja kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter
- Klimatrelaterade säkerhetsrisker

Minskad sårbarhet för klimatförändringar i Mocambique

I Mocambique stödjer Sida FN:s Barnfond (UNICEF) och Internationella arbetsorganisationen (ILO) för att minska sårbarheten för klimatförändringar genom att införa barnbidrag. De regioner som valts ut för programmet ligger i landets norra delar, där fattigdomen är mycket hög och där konflikter och regelbundna klimatchocker gör befolkningen extra sårbar. För att säkerställa att de familjer som får del av barnbidraget kan förbättra sin levnadssituation, har insatsen byggt in aktiviteter som säkerställer att mödrar får kännedom och tillgång till landets hälso- och sjukvård samt social omsorg och samtidigt anpassat stödet så att det ska fungera trots regionens sköra säkerhetssituation.⁵ Barnbidraget når cirka 175 000 familjer och betalas direkt till barnens mödrar.⁶ En utvärdering från programmets pilotfas visar att programmet bland annat haft effekt på livsmedelstryggheten och att barn som fått ta del av programmet fått en mer diversifierad och näringsrik kost, att mödrar som tagit emot bidraget hade ökat välmående och också att våld i nära relationer minskade med 38 procent.⁷

Kvinnor, fred och säkerhet integreras i miljö- och klimatprogram

Genom en samfinansiering från strategin för fred, säkerhet och stabilisering 2024-2028 och strategin för Sveriges reformsamarbete med Östeuropa 2021-2027 stödjer Sida Kvinna till Kvinna till Kvinna projekt *Women, Peace and Security promoting an inclusive agenda*. Projektet möjliggjorde bland annat Kvinna till Kvinna deltagande under COP29 i Azerbajdzjan där organisationen lyfte budskap baserade på samtal med partnerorganisationer i regionen och globalt om vikten av att inkludera kvinnor, fred och säkerhet i policyer och finansiering av miljö- och klimatprogram. Kvinna till Kvinna följde också noga förhandlingarna om den nya jämställdhetsstrategin för Klimatkonventionen (UNFCCC) och verkade för ett transformativt språk i denna.⁸

Kvinnors deltagande i arbetet för fredlig konfliktlösning i DR Kongo

Stöd via strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Demokratiska republiken Kongo 2021-2025 har bidragit till att via UN Women och lokala aktörer som La synergie des femmes pour la paix et la sécurité (SFPS) integrera ett jämställdhetsperspektiv i utvecklingen av den provinsiella operativa planen (POP) för Sydkivu. Vidare har stödet möjliggjort att ett nätverk skapats av 250 kvinnliga fredsambassadörer och medlare som utbildats i konfliktutsatta områden. I Ituri och Nordkivu har lokala kommittéer för genomförandet av resolution 1325 upprättats som är mycket aktiva. På lokal nivå har stödet byggt kapacitet vad gäller tidig varning och fredlig konfliktlösning hos 1 900 kvinnor och flickor, samt pojkar och män. 775 medlemmar har utbildats och är aktiva för att stödja genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet på lokal nivå.⁹

Konfliktförebyggande insatser genom främjad handel

Stödet till International Alert, genom strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Demokratiska republiken Kongo 2021-2025, har främjat kvinnors

⁵ UN Joint Programme on Social Protection, Mozambique 2017-2025. Årsrapport 2023, s. 16.

⁶ Ibid, s. 9.

⁷ Unicef, Evaluation Brief, 2022, Impact Evaluation of the Child Grant (0-2 years): Subcomponent of the Basic Social Subsidy Programme in Mozambique 2019-2021, s. 3.

⁸ Mejl daterat 28 januari 2025, dox nr 21/000891-65. Insatsnummer 15383.

⁹ Rapport från UN Women: Implementation of R1325, OnuFemmes, DRC Office, mejl daterat 22 januari 2025, dox nr 24/000121-12, s. 1. Insatsnummer 14204.

ekonomiska egenmakt genom gränsöverskridande handel mellan DR Kongo, Burundi och Rwanda. Samarbetet har möjliggjort handel vilket bidragit till att minska konflikter relaterade till orättvisa handelsvillkor. Initiativet Business for Peace (B4P)¹⁰ har stärkt medvetenheten om kopplingen mellan handel och fred, och lyfter kvinnliga handlare som fredsagenter. Genom projektet har möten och workshops gett kvinnliga handlare en plattform för dialog med sina motparter på andra sidan gränsen. Detta har ökat deltagarnas förståelse för varandras utmaningar och möjliggjort att de gemensamt kunnat lyfta sina frågor till högsta beslutsfattarnivå i regionen för att hitta konkreta lösningar. Samtidigt har relationer stärkts mellan kvinnliga handlare, små och medelstora företag, privata aktörer och civilsamhället. Kvinnor har bildat kooperativ och ökat sina inkomster tillräckligt för att kunna bygga hus till sina familjer och skicka sina barn till skolan. I den första fasen av projektet beviljades 858 krediter till kvinnor som är gränsöverskridande småskaliga handlare och gett unga entreprenörer tillgång till anpassade finansiella system (spar- och kredit) samt icke-finansiellt stöd (finansiell utbildning) vilket stärker deras ekonomiska egenmakt.¹¹

Forskning bidrar till kvinnors och flickors lika deltagande

Women's International League for Peace and Freedom (WILPF) och MEN Engage Alliance har, genom stöd från strategin för Sveriges utvecklingssamarbete för global jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter 2022-2026, sedan 2020 i ett gemensamt projekt bidragit till forskning och strategier för att mobilisera män i stödet för agendan för kvinnor, fred och säkerhet. Ett möte som anordnades av projektet och involverade flera av Sidas övriga partner på området ledde till att en praxisgemenskap (community of practice) bildades för att dela erfarenheter, terminologi och möjliggöra planering för kommande arbete till stöd för kvinnors och flickors lika deltagande i konfliktförebyggande insatser.¹²

5.2.2 Bidra till inkluderande och jämställda fredsprocesser och fredsbyggande

Övergripande målsättning: Sverige ska synliggöra och stärka kvinnors lika deltagande och inflytande i fredsprocesser samt i bredare freds- och statsbyggande, på alla nivåer i samhället. Detta gäller till exempel länder där Sverige och svenska myndigheter är involverade i fredsbyggande- och stabilitetsskapande insatser men även kvinnors delaktighet i försvars- och säkerhetsfrågor nationellt.

¹⁰ Rapport från International Alert, mejl daterat 22 januari 2025, dox nr 24/000121-12, s. 1. Insatsnummer 16149.

¹¹ Rapport från International Alert, mejl daterat 22 januari 2025, dox nr 24/000121-12, s. 1. Insatsnummer 16149.

¹² Men Engage Alliance, Årsrapport 2023, Implementing the Men Engage Alliance Strategic Plan 2021-2024.

Områden som lyfts fram i handlingsplanen:

- Jämställda fredsprocesser
- Långsiktigt statsbyggande
- Kvinnors ekonomiska egenmakt
- Kvinnors aktiva deltagande i krishantering och Ukrainas uppbyggnadsarbete

Sidas strategiska partnerskap med UN Women har gett resultat

Som framgår ovan utgör stödet till UN Women 17 procent av Sidas stöd till FN avseende kvinnor, fred och säkerhet. 28 procent av detta stöd gick under 2024 i sin tur till Sidas strategiska partnerskap med UN Women finansierat via strategin för fred, säkerhet och stabilisering 2024-2028. Partnerskapet etablerades 2012 och inom partnerskapet ges stöd till globalt arbete med kvinnors politiska deltagande, kvinnor, fred och säkerhet och humanitärt arbete. En halvtidsöversyn av partnerskapet kom Sida till del i september 2024. Halvtidsöversynen visar på resultat både när det gäller kvinnors politiska deltagande generellt och när det gäller arbetet för kvinnor, fred och säkerhet samt inom det humanitära arbetet.

Mer jämställd handlingsplan för katastrofriskreducering

UN Women arbetar särskilt med att integrera kvinnor, fred och säkerhetsagendan i humanitär verksamhet och katastrofriskreducering och har haft en viktig roll i att integrera jämställdhet i FN:s handlingsplan för katastrofriskreducering (Disaster Risk Reduction for Resilience) vars jämställdhetsplan visar på det normativa genomslaget på global nivå.¹³

CEDAW antog rekommendation om jämställd representation i beslutsfattande system

När det gäller kvinnors politiska deltagande visar halvtidsöversynen att både normativa ramverk för kvinnors politiska deltagande och kvinnors faktiska politiska deltagande har stärkts. Ett exempel på resultat på normativ nivå under 2024 är FN:s Kvinnokonventionens (CEDAW) allmänna rekommendation nr 40 om jämlik och inkluderande representation av kvinnor i beslutsfattande system som antogs i oktober 2024. Rekommendationen togs fram av FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) med stöd av UN Women och Interparliamentary Union (IPU). Flera andra av Sidas samarbetspartner bidrog till rekommendationens framtagande och formulering.¹⁴

Stärkta förutsättningar för jämställda fredsprocesser

Vidare har det fleråriga stödet möjliggjort för UN Women att bli en etablerad institution inom fred- och säkerhetsprocesser både på lokal, regional och global nivå vilket har resulterat i att fler beslut är jämställdhetsintegrerade. Normativa ramverk kring kvinnor, fred och säkerhet, inklusive arbetet med nationella handlingsplaner, har stärkts under tiden för partnerskapet. Antalet antagna nationella handlingsplaner (NAPs) har till exempel ökat från 19 till 110. Av dessa

¹³ Mid-Term Review of the Strategic Partnership Framework 2022-2025 (SPFIII) between the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), the Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad), and UN-Women, September 2024, s 32. Insatsnummer 61070155.

¹⁴ CEDAW General Recommendation No 40 on the equal and inclusive representation of women in decision-making systems.

har nu 26 procent en budget vid antagandet och mer än 81 procent av de som antogs under det senaste året har ramverk för uppföljning. Arbetet skiftar nu mot ett tydligare fokus på implementering, budget och ansvarsutkrävande.¹⁵

UN Women har stärkt jämställdhetsarbetet inom FN:s säkerhetsråd

Mer specifikt har det strategiska stödet underlättat UN Womens involvering i FN:s säkerhetsråds arbete. UN Women leder arbetet med FN:s generalsekreterares årliga rapport om kvinnor, fred och säkerhet som presenteras årligen för säkerhetsrådet och utgör sekretariat för säkerhetsrådets informella expertgrupp om kvinnor, fred och säkerhet. De bidrar också med teknisk expertis till kvinnorättsorganisationer inför säkerhetsrådets debatter. Ett exempel som nämns i halvtidsöversynen är när NGO Working Group on Women Peace and Security faciliterade ett möte mellan sudanesiska kvinnliga fredsaktörer och säkerhetsrådet om Sudan, vilket ledde till en förändring i hur jämställdhetsperspektivet togs omhand i säkerhetsrådets beslut.¹⁶

Ökat deltagande av kvinnor i fredsbyggande i Sudan

I samarbete med regionala aktörer som Afrikanska unionen (AU), Intergovernmental Authority on Development (IGAD) och African Women Leaders Network (AWLN), har UN Women regionalt och i Sudan gett stöd till sudanesiska kvinnor när de krävt 50 procent representation i fredsprocesser och insisterat på att deras medverkan i dessa processer är avgörande för att forma beslut som påverkar deras liv och Sudans framtid.¹⁷

UN Women är värd för Peace for Sudan Platform, en plattform för 49 kvinnorättsorganisationer i hela landet. Inom ramen för denna har omkring 400 sudanesiska kvinnor, som representerar 80 olika grupper och nätverk av kvinnliga fredsbyggare, från 14 av 18 delstater i landet blivit konsulterade. Arbetet mynnade ut i *Kampala Feminist Declaration*.¹⁸

Under 2024 togs arbetet vidare för att effektivisera samarbete mellan kvinnorättsorganisationer, stärka de mekanismer som bevakar, skyddar och förebygger våld mot flickor och kvinnor och för att öka deltagande av kvinnor i politiska processer. Deklarationen har exempelvis fungerat som ett verktyg för att forma diskussioner vid Afrikanska Unionens *Women Dialogue* som hölls i Uganda i juni 2024 och AU-IGAD *Inter-Sudanese Political Dialogue* i Addis Abeba i juli.¹⁹

Vid fredssamtalen i Genève i augusti 2024 deltog två medlemmar från plattformen i förberedelser och samordning av kvinnors röster i samtalen om vapenvila. Ett nyckelresultat var inrättandet av en teknisk kommitté som ska se till att processen

¹⁵ UN Women: Mid-Term Review of the Strategic Partnership Framework 2022-2025 (SPFIII) between the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), the Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad), and UN-Women, September 2024, s. 25.

¹⁶ UN Women: Mid-Term Review of the Strategic Partnership Framework 2022-2025 (SPFIII) between the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), the Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad), and UN-Women, September 2024, s. 24.

¹⁷ UN Women Sudan, Women influencing the course of peace in Sudan: A leadership and economic empowerment nexus 2023-2024, Progress Report, s. 2-3.

¹⁸ Afrikanska Unionen: Communique adopted at the Sudan's Women Dialogue, 8 juli 2024.

¹⁹ UN Women 2022-2025 Strategic Partnership Framework III 2022-2025, Report Number #2, s. 23.

förblir inkluderande och lyfter fram sudanesiska kvinnors röster och prioriteringar.²⁰

Jämställdhet integreras i fredsarbetet i Etiopien

I Etiopien stöttar UN Women med finansiering från strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Etiopien 2022–2026 arbetet med att formulera och förankra Etiopiens nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet. Förankringsarbetet har bland annat skett genom konsultationer med federala ministerier, civila samhället och lokala gräsrotsorganisationer. Som en del i detta har Etiopiens fredsministerium i september 2024 antagit en plan för hur jämställdhet ska integreras i landets fredsarbete. Målsättningen är att jämställdhetsintegrera alla processer som är kopplade till freds- och säkerhetsstrukturer i landet och att kvinnor ska delta både i ledande roller och som medborgare.²¹

Nätverk stärkte inkluderande fredsbyggande i Somalia

Genom stöd till UNDP stärktes kvinnors möjlighet att ta ledande roller i fredsbyggande i Somalia. 17 fredsnätverk etablerades, bestående av cirka 300 kvinnor och med syfte att söka lösningar på skydds- och fredsfrågor. Det finns indikationer på att dessa nätverk integrerades i den traditionella fredsinfrastrukturen i landet, såsom i befintliga alternativa tvistlösningsmekanismer. Utbildning i ledarskap, system för tidig varning och könsrelaterat våld gavs till alla 17 nätverk för att stärka deras kapacitet. Som ett resultat sågs en ökning med 10 procent, jämfört med 2022, bland de tillfrågade som anser att kvinnor bör vara i ledande positioner för fredsprocesser.²²

Bidrag till dialog och konfliktlösning på lokal nivå i Syrien

Sida har via stöd till en kvinnoledd syrisk partnerorganisation, Mobaderoon, bidragit till bildandet av 37 ”community groups” (675 medlemmar – 256 män och 419 kvinnor) i nio syriska guvernement, inklusive Aleppo, Homs, Sweida och Raqqa. 62 procent av ledarna i dessa grupper är kvinnor och projektet har på så sätt skapat utrymme för kvinnor att ta ledande roller och bidra till beslutsprocesser. Ledarna/facilitatorerna har fått utbildning via Sidas partner och en del av dem har sedan tagit sig an vidgade roller som medlare i konfliktsituationer i sina respektive samhällen. Samma partner har under året bildat lokala fredskommittéer i Latakia, Tartous och Aleppo, som nu kan arbeta med dialog och konfliktlösning på lokal nivå. Vidare har ett syriskt nätverk för fred och icke-våld bildats. Detta nätverk, bestående av 23 personer från 11 syriska guvernement, verkar för att gemensamt främja olika fredsinitiativ.²³ Sidas partner har också främjat lokala och globala kontakter via nätverk som länkat samman

²⁰ Joint Statement from the United Arab Emirates, United States, Switzerland, the Kingdom of Saudi Arabia, Egypt, the African Union, and the United Nations in Switzerland on Sustainable Peace in Sudan: Integrating Sudanese women’s perspectives, leadership and recommendations into peace and humanitarian efforts in Sudan, augusti 2024.

²¹ A Gender Mainstreaming Strategy for Peacebuilding in Ethiopia, Ministry of Peace, Addis Abeba, Etiopien, September 2024.

²² UNDP, Global Programme for Strengthening the Rule of Law, Human Rights, Justice and Security for Sustainable Peace and Development, Årsrapport 2023, s. 43.

²³ UM2020/43470/BEIR-114 s. 1-2.

fredsbyggare från Syrien och andra områden, vilket kunnat fungera som en plattform för erfarenhetsutbyte.²⁴

Norwegian People's Aid (NPA), som Sida stödjer, rapporterar vidare att i nordvästra Syrien har sex så kallade "Houses of Peace" etablerats, vilka tillsammans med andra plattformar för dialog har utvecklats till center för kultur, kunskapsutbyte och nätverkande för såväl kvinnor som unga.²⁵

Jämställdhetsintegrering i Nordmakedoniens säkerhetssektor

I ett program om säkerhetssektorreform i Nordmakedonien, som implementeras av Geneva Centre for Security Sector Governance (DCAF) och samfinansieras av Sida, EU och Schweiz, har man bland annat jobbat med att jämställdhetsintegrera försvarsministeriet. En metod för självskattning av jämställdhet (Gender Self Assessment) har tagits fram. En första självskattning genomfördes inom ministeriet samt godkändes av försvarsministern i april 2024. Arbetet har lagt grunden för framtagandet och antagandet av en jämställdhetshandlingsplan inom ministeriet. Försvarsministeriet har visat sig ledande kring jämställdhet inom säkerhetssektorreformen och deras arbete har kunnat komplettera landets nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet på ett bra sätt.²⁶

5.2.3 Stärkt skydd av kvinnor och flickor

Övergripande målsättning: Sverige ska bidra till att förebygga och stärka skyddet för alla kvinnor och flickor från alla former av våld och övergrepp, under och efter väpnad konflikt, i synnerhet i länder där svensk närvaro finns i någon form, genom utlandsmyndighet eller inom ramen för internationella organisationer och insatser. Kapacitetsbyggande för personal som kan komma att ingå i insatser, ska tillgodoses inom ordinarie verksamhet.

Områden som lyfts fram i handlingsplanen:

- Motverka könsrelaterat våld, även digitalt
- Förebyggande och ansvarsutkrävande för alla typer av sexuellt våld och övergrepp mot kvinnor och flickor, män och pojkar i konfliktsituationer
- Särskilt fokus på skydd till kvinnliga människorättsförsvarare och kvinnor i politiska positioner i konfliktländer
- Främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)

Stärkt rättsligt skydd för överlevare av sexuellt våld i Ukraina

I Ukraina har UN Women genom finansiering från strategin för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 bidragit till att utveckla det lagförslag om stöd till överlevare av konfliktrelaterat sexuellt våld som i november 2024 röstades igenom av det ukrainska parlamentet. Arbetet bedrevs delvis genom att bistå med juridiskt och tekniskt stöd via två nationella experter som initialt finansierades av Sida. De två experterna bidrog till en mer heltäckande ansats och att stärka överlevarperspektivet i lagförslaget genom

²⁴ UM2020/43470/BEIR-114 s. 1 samt UM2020/43470/BEIR-113 s. 2 och 4.

²⁵ UM2018/35967/BEIR-173, NPA Early Updates on Results Achieved Under the Sida-funded Programme, s. 4-5.

²⁶ DCAF Intelligence & Security Sector Reform Programme in the Republic of North Macedonia (2021-2026) Årsrapport, 2023.

anpassning av tidigare goda exempel.²⁷ Lagen antas bidra till det förebyggande arbetet mot könsrelaterat våld och särskilt ansvarsutkrävande för konfliktrelaterat sexuellt våld. Ökad säkerhet och rättvisa kan på sikt leda till förändrade normer och bidra till ökad jämställdhet.

Stöd till överlevare av sexuellt våld och lokala kvinnoorganisationer i Afghanistan

Förbud och restriktioner riktade mot kvinnor har försvårat stödverksamheten för våldsutsatta kvinnor samtidigt som behoven har ökat. I början av 2022 tvingades i stort sett alla de resurscenter och skyddsboenden runt om i landet som tidigare bedrivits med stöd av UN Women att stänga ner sin verksamhet. Som ett resultat av UN Womens nära samarbete med olika aktörer och partnerorganisationer samt påverkansarbete gentemot de facto-regimen på olika nivåer har verksamhet kunnat återupptas. Finansiering sker genom strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Afghanistan 2022-2024 och har resulterat i att under 2022-2023 mer än 24 000 våldsutsatta kvinnor i 20 provinser fått tillgång till psykosocialt stöd, härbärge, juridisk rådgivning, medling, hembaserad utbildning, hälsovård och yrkesutbildning samt andra försörjningsinsatser.²⁸ Under 2024 har stödet till våldsutsatta kvinnor stärkts ytterligare och vid slutet av året fanns 67 mottagningar runt om i landet där kvinnor kan få stöd. UN Women har också etablerat landets enda telefonlinje för våldsutsatta kvinnor som besvaras dygnet runt.²⁹

UN Womens arbete bidrar även till att stärka kapaciteten hos kvinnoledda civilsamhällesorganisationer och organisationer som arbetar för kvinnors rättigheter i Afghanistan. Under 2024 samarbetade UN Women med 219 kvinnoorganisationer, som fick både finansiellt stöd och skräddarsydd kapacitetsutveckling och mentorstöd för att ha verktyg för att bedriva verksamhet i den utmanande kontexten. Genom samarbetet med kvinnoorganisationer runt om i landet spelar UN Women också en viktig roll för att säkerställa att kvinnors behov, önskemål och prioriteringar förmedlas till omvärlden. Under 2024 fortsatte UN Women, tillsammans med UNAMA och IOM, att genomföra konsultationer med ett stort antal kvinnor runt om i landet; om hur restriktionerna har påverkat deras liv och hur de hanterar utmaningarna. Resultaten av konsultationerna har förmedlats till politiska fora, inklusive FN:s säkerhetsråd och FN:s råd för mänskliga rättigheter samt till talibanregimen.³⁰

Stöd till skydd till kvinnliga människorättsförsvarare i DR Kongo

I Nordkivu i DR Kongo har UN Women, genom stöd från strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Demokratiska republiken Kongo 2021-2025, utvecklat en mobilapplikation för att samla in och övervaka varningar om hot mot kvinnliga människorättsförsvarare. Mobilappen *Femmes Défenseuses en Sécurité* (DFES) (Android & iOS) syftar till att stärka säkerheten för kvinnor och flickor, genom att erbjuda dem praktiska verktyg för att skydda sig själva och få hjälp. Applikationen erbjuder funktioner så som en nödknapp som gör det möjligt att skicka varningar i realtid med geolokalisering till betrodda kontakter; möjlighet

²⁷ Mejl daterat 13 januari 2025, dox nr 24/000121-13.

²⁸ UN Women Afghanistan 2018-2023, Joint Final Narrative Report, s. 18.

²⁹ UN Women Afghanistan 2024-2025, "Looking Back to Look Forward: UN Women Afghanistan in 2024", Mejl daterat 13 januari 2025, ärendedokument: 23/001536-46.

³⁰ Ibid.

att ringa nödsamtal gratis; och information om kvinnors rättigheter, våldsförebyggande och åtgärder att vidta vid könsrelaterat våld.³¹ I samma skyddskontext har UN Women i Ituri upprättat eller utformat en databas och applikation (TAZAMA): en ny applikation för att varna, dokumentera och referera fall av konflikter som involverar kvinnor och unga. Den bidrar till tillgången till information, hantering och statistik om fall av könsrelaterat våld i DR Kongo.³²

Global fond motverkar våld mot kvinnor

UN Women förvaltar FN:s fond för att motverka våld mot kvinnor på uppdrag av FN. Sida är sedan 2019, genom strategin för Sveriges utvecklingssamarbete för global jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter 2022-2026, den största givaren till fonden, UN Trust Fund to Eliminate Violence against Women (UN Trust Fund). Genom långsiktig och flexibel finansiering stödjer UN Trust Fund civilsamhällesorganisationer att genomföra verksamhet på landnivå för att påverka lagstiftning, utbilda ansvarsbärare och skydda och stödja överlevare. 2023 omfattade UN Trust Funds insatsportfölj stöd till 191 organisationer med verksamhet för att förebygga och hantera effekterna av våld mot kvinnor och flickor i 68 länder, merparten i humanitära eller kriskontexter. Verksamheten nådde 48 959 våldsutsatta kvinnor och flickor som erhöll specialiserat stöd och 12 567 kvinnor och flickor som fick juridiskt stöd.³³ Under 2023 utökade Sida sitt stöd till fonden genom öronmärkta medel till insatser för kvinnor och flickor på flykt. Det stödet ingår också i Sveriges åtaganden till Global Refugee Forum.

Främjad sexuell och reproduktiv hälsa i Syrien och dess grannländer

Under 2023 levererade UNFPA med Sidas stöd sexuella och reproduktiva hälsotjänster (SRH) såsom mödravård och preventivmedelsrådgivning till 103 005 syriska flyktingar och människor i deras värdsamhällen i Syrien, Jordanien, Turkiet och Libanon. Ytterligare 111 068 personer som överlevt könsrelaterat våld fick stöd. Sidas stöd till UNFPA 2023 bidrog även till att 55 993 kvinnor och flickor som överlevt könsrelaterat våld fick stöd vid sju mottagningar i Syrien. Även mobila tjänster tillhandhålls för de som inte kan ta sig till mottagningarna. Under året utbildades 573 personer som arbetar inom vården i Syrien inom sexuell och reproduktiv hälsovård.³⁴

Ökad kunskap om kopplingen små och lätta vapen och könsrelaterat våld

Kvinna till Kvinna har tagit fram en policy på temat små och lätta vapen och könsrelaterat våld, som samlar viktig kunskap och erfarenheter om effekterna av ökad militarisering och hur små och lätta vapen bidrar till könsrelaterat våld i väpnade konflikter. Den visar att ett misslyckande med att ta itu med kopplingen mellan små och lätta vapen och könsrelaterat våld inte bara får dödliga

³¹ Rapport från UN Women: Implementation of R1325, OnuFemmes, DRC Office, mejl daterat 22 januari 2025, dox 24/000121-12, s. 5.

³² Ibid., s. 6.

³³ UN Trust Fund to End Violence against Women, Årsrapport 2023, s. 14-15.

³⁴ UNFPA, Multi-Country Response to Address the Needs of Women and Girls in the Regional Syria Crisis, Annual Report for the Swedish International Development Cooperation Agency, report period: January-December 2023, s. 3-6.

återverkningar, utan också har en negativ inverkan på utvecklingen i fredliga och demokratiska samhällen.³⁵

5.2.4 Ledarskap och expertis

Övergripande målsättning: Åtgärder som bidrar till att genomföra agendan för kvinnor, fred och säkerhet ska integreras i all relevant verksamhet nationellt och internationellt.

Områden som lyfts fram i handlingsplanen:

- Jämställdhetsexpertis och aktivt ägarskap från högsta ledningen hos medverkande myndigheter
- Sekunderingar som verktyg - mervärde av svenska erfarenheter och svensk expertis
- Stöd till expertfunktioner vid internationella organisationer
- Kön- och åldersuppdelad statistik i internationella insatser

Expertis, tvärtematiskt samarbete och kunskapshöjande aktiviteter

Den 1 oktober 2024 trädde Sidas nya organisation i kraft. Som en del av Sidas förändring har Sidas stödverksamhet renodlats med syfte att göra den effektivare och tillgänglig för alla Sidas avdelningar och utlandsmyndigheter. Det främsta syftet med stödverksamheten är att den ska underlätta genomförandet av Sidas uppdrag, med utgångspunkt i den operativa verksamhetens genomförande och med bas i den operativa verksamhetens behov. Syftet med stödverksamheten är också att bidra till lärande. Stödverksamheten utgör en viktig del av Sidas roll som regeringens expertmyndighet. Vad gäller fred och säkerhet integreras tematiken i övriga tematiska områden utifrån de externa målen i Sidas verksamhetsstrategi. Kvinnor, fred och säkerhet kopplas främst till verksamhetsmålet ”stärkt frihet och egenmakt för kvinnor och flickor” men även ”främjad frihet och bekämpat förtryck” och ”förbättrad hälsa för de allra mest utsatta”. Nya tematiska nätverk lanseras under första kvartalet 2025 där frågor relaterade till kvinnor, fred och säkerhet kommer att integreras i verksamheten.

Flera av Sidas helpdeskar bidrar också till att höja kunskapen om kvinnor, fred och säkerhet. Under våren planeras en ny Helpdesk för Fred, migration, nexus och humanitärt vara på plats som också täcker in kvinnor, fred och säkerhet.

Sidas kunskap och erfarenhet är ofta efterfrågad av andra aktörer och givare. Sida leder också många givargrupper och arbetsgrupper relaterade till kvinnor, fred och säkerhet. Mer specifikt bidrog Sida till exempel med underlag till EU:s arbetsgrupp för kvinnor, fred och säkerhet under 2024 och i *Compact on Women, Peace and Security and Humanitarian Action* (WPS-HA Compact). Sidas dialog utgår från områden som kan bidra till fredligare samhällen och vilar på ett rättighetsbaserat perspektiv, tillsammans med fokus på jämställdhet och intersektionalitet, konfliktkänslighet, lokalt ägarskap och inkludering.

Utvärdering av Sidas arbete med konfliktkänslighet

En central utvärdering av Sidas arbete med konfliktkänslighet inleddes under 2024. Utvärderingen syftar till att öka kunskapen och främja lärandet om

³⁵ Kvinna till Kvinna, 2024, The continuum of violence - How small arms are used in gender-based violence at each stage of the conflict cycle.

effekterna av Sidas verksamhet och hur den bidragit till negativa eller positiva effekter på freds- och konfliktodynamiker i de olika kontexter där Sida verkar. Utvärderingen förväntas komma med rekommendationer för att säkerställa den integrering av konfliktperspektivet som behövs för att tillvarata potentialen i andra tematiska områden att bidra till fred och säkerhet inklusive bidrag till kvinnor, fred och säkerhet. Den slutliga rapporten planeras vara klar under våren 2025.

Nya metodstöd bidrar till stärkt kunskap om kvinnor, fred och säkerhet

Under 2024 har Sida tagit fram flera metodstöd som rör kvinnor, fred och säkerhetsagendan på olika sätt. Till exempel bidrar Sidas nya metodstöd om HDP (Humanitarian, Development and Peace) nexus bland annat till att stärka kunskapen om hur kvinnor, fred och säkerhetsagendan ska lyftas inom ramen för fredspelaren (P) i HDP nexus.³⁶ Ytterligare ett metodstöd som togs fram under hösten 2024 som sammanfattar Sidas arbete med fred och säkerhet beskriver Sidas arbete med agendan för kvinnor, fred och säkerhet och bidrar därmed till att öka kunskapen internt på Sida.³⁷ Ett nytt metodstöd om jämställdhetsintegrering i humanitära insatser togs också fram som syftar till att stärka arbetet med och redovisning av hur kvinnor och flickors specifika behov tas om hand av partner. Myndigheten har även uppdaterat sitt metodstöd om arbetet med att motverka könsrelaterat våld och stödja överlevare utifrån en tvärtematisk ansats som integrerar jämställdhet, SRHR, humanitärt arbete samt arbetet för kvinnor, fred och säkerhet. Processerna har bidragit till intern kompetensutveckling inom områdena och ytterligare stärkta interna synergier för att bidra till kvinnor, fred och säkerhet.

Kvinnor, fred och säkerhet i Sidas strategiplaner

Ytterligare exempel från hur Sida arbetar integrerat med kvinnor, fred och säkerhet är hur agendan framträder inom ramen för de olika enheternas strategiplaner som togs fram under hösten 2024. Strategiplanen för miljö, klimat och biologisk mångfald till exempel beskriver hur enhetens arbete ska ha både ett konfliktförebyggande fokus och fokus på jämställdhetsintegrering samt att stärka konfliktperspektivet inom klimatanapassningsarbetet, synliggöra kopplingar mellan konflikt och klimat för att förebygga konflikt och verka fredsbyggande. Kvinnor och unga ska ha en viktig roll som förändringsaktörer i detta arbete.

I strategiplanen för Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete för global jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter 2022–2026 nämns också möjliga synergier med Strategin för fred, säkerhet och stabilisering 2024–2028 i och med det gemensamma fokuset på kvinnorättsorganisationer som förändringsaktörer, liksom i insatser för att motverka destruktiva maskulinitetsnormer kopplat till våld, ett arbete som också kan vara konfliktförebyggande. Att konfliktförebyggande genomsyrar Sidas verksamhet är i sig bidragande till kvinnor, fred och säkerhetsagendan.

Sidas samarbetspartner bidra till att stärka den globala expertisen

Programstödet till multilaterala partner är fortsatt viktigt för att stärka den globala expertisen inom området. Genom myndighetens strategiska samarbete med UN Women finansierar Sida en tjänst vid UN Womens huvudkontor för arbetet med

³⁶ Sida, Understanding the peace dimension of the humanitarian-development peace nexus – A Technical Note, 2024.

³⁷ Sida, Peace and security within Sweden's international development cooperation implemented by Sida, 2024.

kvinnor, fred och säkerhet. Det strategiska partnerskapet med UN Women har också bidragit till att stärka metoden för att integrera jämställdhet i konfliktanalyser. UN Women har till exempel tagit fram ett metodstöd för jämställdhetsintegrerad konfliktanalys, vilket har bidragit till ökad förståelse för hur jämställdhet samverkar med fred och konflikt.³⁸

Även UNDP rapporterar i sin årsrapport från juni 2024 att en jämställdhetsintegrerad konfliktanalys nu är en nyckelmodul i deras konfliktförebyggande arbete. En utgångspunkt i deras arbete är att när aktiviteter är utformade med hänsyn till konfliktkänslighet och jämställdhetsintegrerade kan stöd påverka konfliktynamiker positivt, genom att till exempel adressera våldsbejakande maskulinitetsnormer, stödja kvinnors deltagande i fredsbyggande och adressera social exkludering.³⁹

Könsuppdelad statistik

Könsuppdelad statistisk samlas in på insatsnivå. Under 2024 gick 65 procent av Sidas utbetalade medel till insatser där det bedöms finnas könsuppdelad statistik. För 2023 var motsvarande siffra 75 procent.

³⁸ UN Women: Mid-Term Review of the Strategic Partnership Framework 2022-2025 (SPFIII) between the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), the Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad), and UN-Women, September 2024, s. 26.

³⁹ UNDP, Conflict Prevention, Peacebuilding and Responsive Institutions (CPPRI) Global Programme Including Climate Security, Årsrapport Januari 2023 – juni 2024, s. 29.